

3. Смуk О.Т. Мобінг як наслідок злоякісної агресії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2018. Вип. 2(43). С. 260–264.
4. Український інститут дослідження екстремізму. Стоп шкільний терор. Особливості цькувань у дитячому віці. *Профілактика та протистояння булінгу*. 2017. 84 с. URL: <https://uire.org.ua>
5. Olweus, Dan. Bullying in schools: facts and intervention. *Kriminalistik*. 2010. № 64(6). URL: https://www.researchgate.net/publication/228654357_Bullying_in_schools_facts_and_intervention
6. Лубенець І.Г. Насильство серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів (булінг та його причини). *Наука і правоохорона*. 2016. № 1. С. 218–223. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2016_1_34
7. Лубенець І.Г. Насильство (булінг) у шкільному середовищі: кримінологічна характеристика та заходи запобігання : монографія. Київ : ДНДІ МВС України. Харків : Мачулін, 2018. 278 с.

Горслий Ю.А.

студент міжнародно-правового факультету,

*Науковий керівник: **Володіна О.О.***

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОРУПЦІЯ»

Світова спільнота, наприкінці ХХ століття, визнала, що корупція є глобальною проблемою кожної країни, а протягом останніх років вона стала однією із безпосередніх загроз національній безпеці нашої держави, її демократичному розвитку та одночасно однією з ключових проблем, яка переважно має політичний характер і про яку завжди більше говорили, аніж її вирішували. Зазначу, вся попередня діяльність української влади у сфері протидії корупції була, здебільшого, імітацією. Парламентська асамблея Ради Європи в своїй Резолюції № 2145 оцінила корупцію в Україні як «широко розповсюджену». У даний час корупція становить одну з найбільших загроз для українського суспільства, держави, «підриває» довіру до органів державної влади, руйнує реформи щодо демократизації.

Вирішення проблеми протидії корупційним правопорушенням, насамперед, залежить від того, наскільки правильно зрозуміла її сутність. З'ясування змісту і сутності корупції є надзвичайно важливими, тому що неправильне сприйняття сутності корупції може призвести до вироблення хибних стратегій і тактик, помилкового визначення сил і засобів, рівня нормативно-правового та іншого забезпечення протидії корупційним правопорушенням.

Тому, перш за все, важливо розуміти зміст поняття «корупція». З юридичної точки зору, корупція – це підкуп-продажність державних службовців, зловживання владою або посадовим становищем, здійснене в певних особистих інтересах або інтересах третіх осіб [1].

Національне законодавство визначає це поняття як використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

Сутність корупції полягає в тому, що вона порушує нормальний (правильний, справедливий) порядок речей у суспільстві, псує суспільні відносини, в результаті чого настає корозія влади.

Позицію щодо цього поділяє М.І. Мельник, який наголошує, що корупцію можна розглядати як різновид соціальної корозії, яка роз'їдає і руйнує органи державної влади, державу і суспільство в цілому. В її основі лежать такі вікові традиції взаємодії в суспільстві, як «послуга за послугою», «do ut des» («даю, щоб ти дав») [3, с. 34].

Якщо тлумачити зміст і сутність корупції з точки зору соціального призначення державної служби, то наголосимо, що корупція порушує загальні принципи такої служби, визначені національним законодавством, так і міжнародно-правовими актами. Тобто сформувалась ідея, що таке явище, як корупція, переважно, має свій прояв у сфері державної влади. Прихильниками такої ідеї є багато науковців, серед яких О.В. Терещук, М.П. Яблоков, Л.В. Багрій-Шахматов.

О.В. Терещук тлумачить явище корупції у двох варіантах, а саме: як протизаконне діяння посадових осіб, спрямоване на особисте збагачення, та як стійкий зв'язок представників владно-управлінських структур зі

злочинним середовищем і сприяння йому у протиправній діяльності шляхом використання наданих їм державою повноважень [4, с. 14]. М.П. Яблоков зазначає, що корупція – це систематичний підкуп посадових осіб законодавчої, виконавчої та судової влади, громадських та політичних діячів, який спричиняє прийняття ними рішень, що порушують закон або «неписані» суспільні норми [5, с. 342]. На думку Л.В. Багрія-Шахматова, корупція – це явище, яке вразило апарат державної влади і управління, пов'язане з його розладом, коли представники апарату незаконно використовують своє службове становище в корисливих цілях, для особистого збагачення всупереч інтересам служби [6, с. 23].

Розглядаючи корупцію в економічному аспекті, І. Мазур вказує, що корупція у широкому розумінні – це складне соціально-економічне явище, що виникає у процесі реалізації тінювих економічних відносин між посадовими особами та іншими суб'єктами з метою задоволення особистих інтересів через комерціалізацію суспільних благ і цінностей. Корупція ж у вузькому розумінні – це комерціалізація посадовими особами своїх функціональних обов'язків [7, с. 36].

Також необхідно звернутися до міжнародної практики, щодо цього питання. Сучасні міжнародні нормативно-правові документи трактують корупцію по-різному. Так, у Резолюції «Практичні заходи боротьби з корупцією», поширеній на VIII Конгресі ООН із запобігання злочинності (Гавана, 1990 р.), корупція визначається як «порушення етичного, дисциплінарного, адміністративного, кримінального характеру, що проявилися у протизаконному використанні свого службового становища суб'єктом корупційної діяльності». Міждисциплінарна група з корупції Ради Європи надає таке визначення: «Корупція – це хабарництво та будь-яка інша винагорода особі, якій доручено виконання певних обов'язків у державному або приватному секторі, що веде до порушень зобов'язань, покладених на неї за статусом державної посадової особи, приватного співробітника, незалежного агента, або іншого роду відносин з метою отримати будь-які незаконні вигоди для себе та інших» [7, с. 37].

Формулювання авторів щодо сутності поняття «корупція» є різними, тому що вони оцінюють це суспільне явище за різними критеріями. Але спільним є те, що за макроекономічного підходу його оцінюють з точки зору державних інтересів, розглядаючи корупцію як суспільну небезпеку. Однак, якщо розглядати корупцію з позицій особистості й сім'ї вона приносить додатковий прибуток, що і є спонукальним

мотивом у вчиненні цього діяння. Тобто, на мою думку, посадова особа, вчиняючи корупційні правопорушення, керується ідеєю про те, що вона не вчиняє якихось кровопролитних вбивств або інших тяжких злочинів, а навпаки допомагає іншій особі в певній справі та підвищує матеріальне становище своєї родини, тим самим порушує права інших громадян та загальні принципи державної служби.

Враховуючи вищезазначене, можна сказати, що у даній час відсутнє чітке науково-правове поняття «корупції». За даними опитування Київського міжнародного інституту соціології, зараз наявні великі розбіжності в трактуванні цього явища населенням: 56,7% визначають корупцію як хабарництво, продажність і підкуп посадових осіб, політичних діячів, 54% – як зловживання владою, зловживання посадовими повноваженнями для власного збагачення, 42,4% – як об'єднання влади і кримінальних структур, тобто, як мафію при владі [8].

Проаналізувавши погляди вчених, міжнародної спільноти на корупцію, зробимо висновок, що вона являє собою не конкретне суспільно-небезпечне діяння, а може проявлятися в різних формах – кримінальних, адміністративних, цивільно-правових, дисциплінарних.

Вітчизняний і закордонний досвід протидії корупції в цілому свідчить, що протистояти корупції дуже важко, небагато людей здатні на це, оскільки вона схиляє до злочинних дій навіть найчесніші уряди. Навіть у Данії, країні з найменш корумпованим урядом, існує корупція, хоч і в досить невеликих масштабах. Найпоширенішою, на мою думку, проблемою, з якою стикається сьогодні суспільство у запобіганні і протидії корупції, є проблема сприйняття суспільством корупції як правопорушення без жертв. Легенда про те, що корупція – це «консенсуальне правопорушення», яке нікому і нічому не шкодує є однією з найбільших помилок у суспільному житті. Корупція ставить під загрозу нормальну, стабільну роботу державного апарату, спотворює особистість людини, та руйнує авторитет державного службовця в очах громадян. Корупція має свої жертви це продажне, підступне сьогодні та потенційно зруйноване майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341 ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

3. Мельник М.І. Хабарництво: загальна характеристика, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства / М.І. Мельник. – К.: Парламентське вид-во, 2000. – 256 с.

4. Терещук О.В. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.В. Терещук; Одес. Нац. Юрид. акад. – Одеса, 2000. – 177 с.

5. Яблоков Н.П. Криміналістика: учебник для вузов и юрид. факультетов / Н.П. Яблоков. – М.: ЛексЭст, 2003. – 376 с.

6. Багрий-Шахматов Л.В. Уголовно-правовые и криминологические проблемы коррупции, теневой экономики и борьбы с ними / Л.В. Багрий-Шахматов. – Одесса: Ластар, 2001. – 530 с.

7. Мазур І. Корупція як інститут тіньової економіки / І. Мазур // Економіка і право. – 2005. – № 8. – С. 34–38.

8. Питання національної доброчесності. Аналітичний звіт. – К., 1998.

Кобзар К.В.

студент,

Науковий керівник: Саїнчин О.С.

доктор юридичних наук, професор,

Херсонський державний університет

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІМ

Права та свободи людини та громадянина є основною та ключовою парадигмою всього сучасного світу, а їхнє забезпечення – завданням кожної правової держави. Неповнолітні є особливими учасниками суспільного життя в силу вікових особливостей, динамічного формування моделі психологічної поведінки, недостатності життєвого досвіду. Вони потребують особливо гуманного ставлення на шляху їхнього становлення як повнолітнього громадянина.

На даний час надзвичайно актуальною є проблематика злочинності серед неповнолітніх. Дане явище спричинене соціально-економічною кризою в Україні, масовим безробіттям, невирішеними культурно-виховними завданнями, які в своїй сукупності потужно впливають на формування підростаючого покоління. Існують випадки, коли дані